

Bæredygtige Indkøb

Klima- og miljøkrav i Københavns Kommune
Februar 2022

Introduktion	5
Kontakt.....	5
Obligatoriske og frivillige krav	7
Dokumentation af miljø- og klimakrav	7
Københavns Kommunes miljømærkepolitik.....	8
Standardtekster om klima- og miljøkrav i udbud.....	9
Forkortelser.....	10
Miljø- og klimakrav i Københavns Kommune	11
Arbejdsmaskiner	12
Ikke-vejgående maskiner (partikelfiltre) – obligatorisk.....	12
Fossil- og emissionsreducerende ikke-vejgående maskiner – Frivilligt.....	12
Byggeri og anlæg.....	14
Håndværksydelse – obligatorisk	14
Miljøkrav til byggeri og anlæg – obligatorisk	14
Børneartikler.....	16
Beskæftigelsesmaterialer – obligatorisk.....	16
Elforbrugende produkter.....	19
Belysning – obligatorisk	19
Beregning af totalomkostninger for elforbrugende produkter – frivilligt.....	19
Energistyrelsens indkøbsanbefaling – obligatorisk	19
Hårde hvidevarer - obligatorisk.....	20
PC'er, personlige computere og tablets – obligatorisk.....	21
Emballage.....	23
Fødevarer og fødevarerartikler	26
Frugt og grønt – obligatorisk	26
Kaffe, the og sukker – obligatorisk.....	27
Økologi i kommunens egne køkkener – obligatorisk.....	28
Vand på flaske – obligatorisk.....	28
Indholdsstoffer.....	29
Uønskede stoffer – obligatorisk.....	29

Investeringsfonde.....	31
Kontor	32
Levende lys.....	34
Miljøledelsessystemer og -redegørelse.....	35
Miljøledelsessystemer – frivilligt.....	35
Udarbejdelse af miljøredegørelse – frivilligt	35
Hotel, restaurant og konference	36
Hygiejneprodukter	37
Rengøringsmidler.....	38
Engangsklude – obligatorisk.....	38
Storkøkkenudstyr	40
Storkøkkenudstyr – obligatorisk	40
Tekstiler.....	41
Beklædning og tekstiler med OEKO-TEX-mærket – frivilligt.....	41
Beklædning og tekstiler med GOTS-certificering – frivilligt	41
Transport.....	43
Dækskifte – frivilligt.....	43
Køretøjer i tomgang – obligatorisk	44
Køretøjer og chauffører – frivilligt	44
Reparation og vedligehold af driftsmateriel – frivilligt.....	44
Transport og logistik (fødevarer og tekstiler) – obligatorisk.....	45
Transport – leverandørkøretøjer under 3500 kg.....	46
Køretøjer under 3500 kg – obligatorisk.....	46
Køretøjer under 3500 kg – frivilligt	46
Køretøjer under 3500 kg – frivilligt	46
Skærpede krav til køretøjer under 3500 kg – obligatorisk.....	47
Transport – leverandørkøretøjer over 3500 kg.....	49
Køretøjer over 3500 kg – obligatorisk.....	49
Skærpede krav til køretøjer over 3500 kg – obligatorisk.....	49
Transport – kommunens egne køretøjer	51

Indkøb af varebiler op til 2000 kg – obligatorisk	51
Københavns Kommunes egne køretøjer under 3500 kg – obligatorisk.....	51
Københavns Kommunes egne køretøjer over 3500 kg – obligatorisk.....	51
Personbefordring – obligatorisk.....	51
Personbiler – obligatorisk.....	52
Tryksager	53
Træ	54
Træprodukter – obligatorisk	54
Udearealer	56
Pesticider – obligatorisk.....	56

Introduktion

Når Københavns Kommune køber ind, skal vi balancere hensyn til omkostninger og effektivitet med hensyn til klima og miljø.

Borgerrepræsentationen har truffet en række beslutninger om miljø- og klimakrav i Københavns Kommunes udbud og indkøb, som alle forvaltninger er forpligtet til at overholde, når de laver udbud og indkøb.

Dette opslagsværk indeholder alle de miljø- og klimakrav, som Borgerrepræsentationen har besluttet skal være en del af udbudsmaterialet – enten i form af et kontraktvilkår, som mindstekrav i en kravspecifikation eller som et tildelingskriterium.

Kontakt

Såfremt man som udbudsansvarlig har spørgsmål efter at have læst dette opslagsværk, kan man kontakte CSR-enheden i Økonomiforvaltningen, som kan hjælpe med at stille miljø- og klimakrav i udbud.

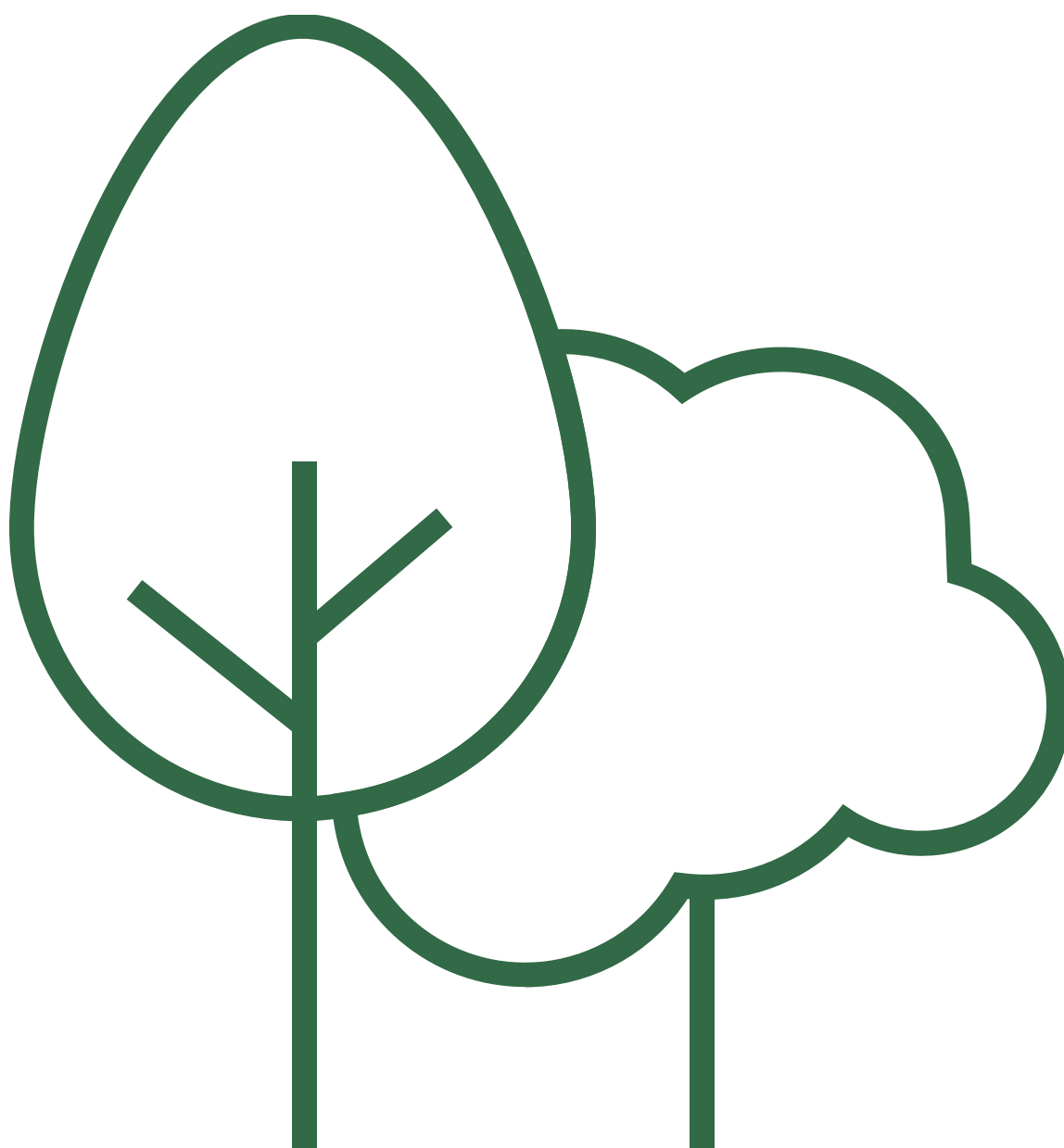
OBS: Du kan altid finde den nyeste version af dette opslagsværk på CSR-enhedens side på [intranettet](#) og www.kk.dk/baeredygtigeindkoeb.

Miljø- og klimakravene bidrager fx til at:

- 1) Reducere Københavns Kommunes CO₂-aftryk
- 2) Fremme en grønnere transport
- 3) Mindske affaldsmængderne og øge genbrug og genanvendelse af affald
- 4) Fremme markedet for miljømærkede produkter

Obligatoriske og frivillige krav

Nogle krav er obligatoriske, andre er frivillige. De obligatoriske krav er enten besluttet af Borgerrepræsentationen eller er krav fra Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb (POGI), som Københavns Kommune er medlem af. De obligatoriske krav *skal* indarbejdes i udbudsmaterialet.

De frivillige krav er eksempelvis baseret på anbefalinger, og understøtter opnåelse af visioner og mål i kommunens planer og strategier og bør derfor indarbejdes i udbudsmaterialet, hvor det er muligt.

Både de obligatoriske og frivillige miljø- og klimakrav medvirker til at:

- reducere udledningen af CO₂
- mindske støj- og luftforurening fra køretøjer
- fremme grøn transport
- mindske affaldsmængderne
- øge genbrug og genanvendelse af affald
- mindske farligt affald
- fremme miljømærkede produkter
- fremme økologiske fødevarer

Dokumentation af miljø- og klimakrav

Det skal overvejes fra udbud til udbud, hvordan man vil efterspørge dokumentation for, at kravene overholdes af leverandøren. Her er der forskel på, om dokumentationen skal forelægges af leverandøren eller aktivt efterspørges af Københavns Kommune. Der er følgende muligheder for dokumentation af miljø- og klimakravene:

1. Ved tilbudsgivning

Leverandøren skal ved tilbudsgivningen vedlægge dokumentation, som opfylder de fremsatte miljøkrav- og klimakrav.

2. Ved tildeling af kontrakt

Når leverandør er valgt, skal denne dokumentere overholdelsen af fremsatte miljø- og klimakrav inden den formelle tildeling af kontrakten.

3. Anmodning om dokumentation ved opstart af aftalen og i aftalens løbetid

Københavns Kommune anmoder om dokumentation for opfyldelse af stillede miljø- og klimakrav i kontraktens løbetid (evt. på tidspunkter udspecificeret i kontrakten).

Københavns Kommunes miljømærkepolitik

Kategorisering af miljømærkede varer og tjenesteydelser i Københavns Kommunes udbud

Den 12. oktober 2017 vedtog Borgerrepræsentationen, at Københavns Kommune skal stille krav om miljømærker i udbud.

Der er udarbejdet en kategorisering af de indkøbsområder, hvor det på nuværende tidspunkt er muligt at opnå miljømærkning med Svanemærket eller EU-Blomsten. I tillæg til Svanemærket og EU-Blomsten, anerkender Københavns Kommune også andre type 1-miljømærker, som er en international standard. Foruden Svanemærket og EU-Blomsten, findes blandt andre det tyske 'Der Blaue Engel' og svenske 'Bra Miljöval'.

Kategoriseringen er udarbejdet i dialog med forvaltningerne, SKI og Miljømærkning Danmark. Kategoriseringen er dynamisk og er et øjebliksbillede, da markedet for miljømærkede produkter løbende udvikler sig. Kategoriseringen er inddelt fra 1 til 4 afhængigt af, hvor udbredt miljømærket er på det enkelte indkøbsområde.

Kategoriseringen kan findes i bilag 1, samt på [intranettet](#) og <https://www.kk.dk/baeredygtigeindkoeb>.

Borgerrepræsentationens beslutning om miljømærker kan læses her: [Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Hvor der er krav om miljømærkning markeres det med .

Kategori 1

Her er der **mange** licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal derfor stilles krav til miljømærker for alle indkøbte produkter i kategorien.

Kategori 2

Her er der **flere** licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal stilles krav til miljømærkning, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder kommunens indkøbsbehov.

Kategori 3 og 4

Her er der **få eller ingen** licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal foretages markedsdialog for at afdække, om markedet er tilstrækkeligt udviklet til at anvende krav om miljømærke som tildelingskriterie. Krav til miljømærke skal anvendes som tildelingskriterie hvor dette er tilfældet.

Brug af miljømærker i udbud

Miljømærkning Danmark har udarbejdet en vejledning, som redegør for, hvordan man som ordregivende myndighed kan anvende miljømærker i udbud. Fx før udbuddet, under selve udbuddet og efter udbuddet.

Se [Vejledning om brug af miljømærker i udbud](#).

Dokumentation for miljømærkning

Der skal fremsendes dokumentation for opfyldelse af mindstekravet om miljømærker i form af:

- Gyldigt licensnummer til miljømærket Svanemærket/EU-Blomsten,
- Gyldigt licensnummer til andre miljømærker med tilsvarende mærkekrav – herunder med en redegørelse, der forklarer, hvordan kravene bag det pågældende mærke er tilsvarende Svanemærkets/EU-Blomstens eller
- Anden passende dokumentation for opfyldelse af de enkelte mærkekrav bag Svanemærket/EU-Blomsten. Den alternative dokumentation skal udformes i overensstemmelse med dokumentationskrav i det relevante kriteriedokument og kan være verificeret dokumentation eller erklæringer fra tredjepart eller dokumentation eller erklæring fra producenten. Bemærk, at ordregiver forbeholder sig ret til at afvise et tilbud, hvis de ressourcer, der skal bruges på at vurdere den alternative dokumentation for opfyldelse af mærkekrav i uhensigtsmæssigt omfang overstiger de ressourcer, der er forbundet med at konstatere, at de tilbudte varer har det krævede mærke (Svanemærket eller EU-Blomsten).

Du finder vejledning til formulering af krav om dokumentation [her](#).

Standardtekster om klima- og miljøkrav i udbud

I Københavns Kommunes kontraktskabelon ved udbud er der en standardtekst om miljøkrav, som skal indgå i alle rammeaftaler og bør indgå i andre relevante og større kontrakter. I kontraktskabelonen refereres der til CSR bilaget, der omhandler leverandørernes samfundsansvar.

Læs [CSR bilaget her](#).

Forkortelser

CSR: Corporate Social Responsibility

CFI: Center for Indkøb i Økonomiforvaltningen

SKI: Staten og Kommunernes Indkøbsservice

TCO: Totalomkostninger. Totalomkostninger handler om at udregne de samlede omkostninger ved at købe, eje samt bortskaffe et produkt. Ideén med TCO er at beregne fremtidige udgifter gennem produktets levetid.

I stedet for blot at se på, hvad der er billigst i indkøbspris, gør TCO-beregninger det muligt at vælge det produkt, der samlet set og gennem hele produktets levetid er det billigste. Der kan medregnes både direkte og indirekte omkostninger i beregningen af totalomkostninger. TCO er en forkortelse af den engelske betegnelse Total Cost of Ownership.

POGI: Partnerskab for Offentlig Grønne Indkøb. POGI er et forpligtende partnerskab mellem en række offentlige organisationer, der sammen formulerer forpligtende indkøbsmål. Københavns kommune er medlem af POGI.

Miljø- og klimakrav i Københavns Kommune

Arbejdsmaskiner

Ikke-vejgående maskiner (partikelfiltre) – obligatorisk

Ikke-vejgående arbejdsmaskiner skal kunne overholde krav til Stage III b eller nyere Europæiske stage krav. Ældre ikke-vejgående maskiner til og med stage III a >19 kW skal være forsynet med partikelfiltre.

Kilde:

- [Københavns Kommunes Miljø i Byggeri og Anlæg](#)
- [Retsinformation: Bekendtgørelse om begrænsning af luftforurening fra mobile ikke-vejgående maskiner mv.](#)

Fossil- og emissionsreducerende ikke-vejgående maskiner – Frivilligt

Som fossil- og emissionsreducerende tiltag skal alle ikke-vejgående maskiner under 2,5 ton anvende enten fossilfrie brændstoffer som HVO eller el-teknologi i form af kabel eller batteri. Det er et krav at kablede løsninger, samt opladning af batterier, sker ved anvendelse af det lokale elnet. Entreprenøren afholder selv udgiften til el, samt udgifter til el-leverandør.

For HVO gælder følgende krav:

- Brændstoffet skal leve op til kravene anført i norm EN 15940 eller tilsvarende.
- Brændstoffet må ikke være produceret af olieholdige råvarer (fødevarer) som raps, solsikke, soja og palmeolie.
- Brændstoffet skal være 100 % parafinsk brændstof i henhold til EN15940, Klasse A.
- Brændstoffet skal være fossilfrit.
- Brændstoffet skal have en CO₂-reducerende effekt på mindst 70% i forhold til fossil diesel, baseret på "vugge til grav (WTW)" princippet.

Kravene til motorer og brændstoffer gælder for hovedentreprenører såvel som alle dens underleverandører udførende arbejder på projektet.

Kilde:

- [Udbudsparadigmer ved entrepriser](#)

Der findes ikke tilsvarende udbudsparadigmer ved byggeri.

Smøremidler - obligatorisk

Smøremidler omfatter: hydraulikvæsker og traktortransmissionsolier, fedter og stævnrørsfedter, kædesavsolier, formolier, ståltovssmøremidler, stævnrørsolier og andre olier, som forbruges i processen, totaktsolie og industrielle og marine gearolier.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Smøremidler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Byggeri og anlæg

Byggevarer - obligatorisk

Kategorien indeholder: byggematerialer (køkkener og døre), bygge- og facadeplader, gulve, vinduer og yderdøre, indendørs og udendørs maling, samt kemiske byggematerialer (visse typer spartel og fugemasser, fuldspartel, samt lak og lim).

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Håndværksydelser - obligatorisk

I alle udbud og kontrakter vedrørende håndværkerydelser for Københavns Kommune og støttet byggeri skal det angives, at leverandørerne skal følge kravene i Miljø i Byggeri og Anlæg.

Dokumentation: For håndværkerydelser er der ikke noget dokumentationsskema, men der laves stikprøver for overholdelse af kravene, når der evalueres på Miljø i Byggeri og Anlæg.

Kilde:

- [Københavns Kommunes Miljø i Byggeri og Anlæg](#)

Miljøkrav til byggeri og anlæg - obligatorisk

Der er en række miljømæssige minimumskrav til bygge- og anlægsaktiviteter. Minimumskravene er forpligtende for både byggeri, større ombygninger og anlægsarbejder, hvor Københavns Kommune står som bygherre eller kontraktmæssig bruger, samt for byggeri, ombygninger og renoveringer, der støttes af kommunen via reglerne om byfornyelse og støttet byggeri eller via kommunale puljer. Retningslinjerne skal indgå som betingelse i forbindelse med

udbud af byggeopgaver, og når der gives tilsagn om støtte til byfornyelse og alment byggeri.

Dokumentation: projekter, hvor Københavns Kommune er bygherre skal udføres og dokumenteres i henhold til et dokumentationsskema.

Kilde:

- [Københavns Kommunes Miljø i Byggeri og Anlæg](#)

Vinduespolering - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Børneartikler

Babyprodukter med tekstil - obligatorisk

Kategorien indeholder eksempelvis barnevogne og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Babyprodukter med tekstil](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Beskæftigelsesmaterialer - obligatorisk

Beskæftigelsesmaterialer til børn i alderen 3-14 år skal opfylde kriterierne for A-mærket i mærkningsordningen udarbejdet af Fællesrådet for Formnings- og Hobbymaterialer (FFFH). Beskæftigelsesmaterialer omfatter modellervoks, fingerfarver, våd- og tørfarver samt sminkefarver.

Dokumentation: Dokumentationsform defineres fra udbud til udbud.

Kilde:

- [Fællesrådet for Formnings- og Hobbymaterialers mærkningsordning](#)
- [POGI forpligtigende indkøbsmål: Børneartikler](#)

Børnebleer - obligatorisk

Børnebleer defineres som alt-i-en engangsbleer. Bleer til børn med specielle behov, fx XL-bleer (17-57 kg), er undtaget.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hygiejneprodukter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI forpligtigende indkøbsmål – Børneartikler](#)

Børne- og babyplejeprodukter - obligatorisk

Kategorien indeholder bl.a. kosmetiske- og hygiejneprodukter. Børnebleer defineres som alt-i-en engangsbleer. Bleer til børn med specielle behov, fx XL-bleer (17-57 kg), er undtaget.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hygiejneprodukter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI forpligtigende indkøbsmål – Børneartikler](#)

Legetøj - obligatorisk

Alt legetøj, som indkøbes til aldersgruppen 0-6 år, skal være uden ftalater, bromerede flammehæmmere, sundhedsskadelige tungmetaller, organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende azofarvestoffer, formaldehyd og parfume- og duftstoffer. Legetøj, som indkøbes til aldersgruppen 6-14 år, må ikke indeholde allergifremkaldende parfumestoffer samt ftalaterne DEHP, DBP og BBP. Såfremt legetøjet kan komme i munden, må det heller ikke indeholde ftalaterne DINP, DIDP og DNOP.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hygiejneprodukter](#)

- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI forpligtigende indkøbsmål – Børneartikler](#)

Madrasser - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Madrasser](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 12 oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Elforbrugende produkter

Belysning - obligatorisk

Kategorien indeholder inden- og udendørs belysning, lyskilder, belysningsanlæg, vejbelysning, udstyr og systemer. Ved indkøb af belysning, skal der bl.a. stilles krav om:

TCO: ved udbud af indendørsbelysning benyttes TCO som økonomisk tildelingskriterium i stedet for den rene indkøbspris, så forventede energiomkostninger i lyskildens levetid indgår i tilbudsevalueringen

- Energieffektivitet
- Krav til brændetimer
- Krav til kviksølvindhold

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 7: belysning](#)

Beregning af totalomkostninger for elforbrugende produkter - frivilligt

Energistyrelsen anbefaler, at der ved indkøb af alle energiforbrugende produkter indregnes energiomkostninger i hele produktets levetid. Brug derfor de totale omkostninger til anskaffelse og anvendelse, når I sammenligner priser for forskellige produkter.

TCO beregnes som købsprisen plus den årlige energiomkostning ganget med forventet levetid for produktet. Hvis produktet også bruger andre ressourcer/forbrugsvarer, fx vand, sæbe, tonerpatroner etc., bør omkostningen hertil også indgå i beregningen.

Miljøstyrelsen har udviklet flere typer TCO-beregnere for en række områder (belysning, køle-fryseskabe, computere osv.), hvor I kan regne på omkostningen i hele brugsperioden.

Kilde:

- [TCO-værktøjer fra Miljøstyrelsen](#)

Energistyrelsens indkøbsanbefaling - obligatorisk

El-forbrugende produkter skal opfylde energikriterierne i den til enhver tid gældende version af Energistyrelsens indkøbsanbefaling.

Kilde:

- [Energistyrelsens indkøbsanbefaling](#)

Engangsbatterier - obligatorisk

Produktgruppen omfatter bærbare engangsbatterier i henhold til definition i EU's batteridirektiv, 2006/66/E og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Engangsbatterier](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Genopladelige batterier og power banks - obligatorisk

Produktgruppen omfatter genopladelige batterier og power banks og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Genopladelige batterier og power banks](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Hårde hvidevarer - obligatorisk

Ved indkøb af hårde hvidevarer skal de respektive krav fra POGIs indkøbsmål 10 om køkkenudstyr følges.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 10: Køkkenudstyr](#)

Kontormaskiner - obligatorisk

Kategorien indeholder kopi- og multifunktionsmaskiner og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark – Kontormaskiner](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

PC'er, personlige computere og tablets - obligatorisk

Computere (bærbare og stationære), skærme og tablets skal overholde POGI indkøbsmål 7 om Energistyrelsens energikrav.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 7: IT](#)

Rens af væskeskadet elektronik - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Rens af væskeskadet elektronik](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

TV og projektorer - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark – TV og projektorer](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Emballage

Det er obligatorisk at vurdere, om der kan stilles krav til emballage i forbindelse med indkøb af produkter jf. tabel 1. Bemærk de overordnede krav til al emballage (række 1), samt de efterfølgende krav til særskilte emballagetyper.

Tabel 1: obligatoriske krav til emballage

Område/ anvendelse	Krav	Vejledning	Kilde
<i>Emballage – overordnet</i>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Emballage skal kunne tages retur, genbruges eller genanvendes.</p> <p>Emballage skal have et højt indhold af genanvendt materiale.</p> <p>Emballage skal bestå af enkeltdele i samme type materiale, som kan skilles ad efter brug.</p>	<p>Forud for udbud skal det undersøges, om der kan stilles krav til emballage generelt.</p> <p>Kravene skal overholdes i det omfang det er muligt, uden at gå på kompromis med funktionalitet, holdbarhed og fødevarer sikkerhed.</p> <p>Produkter bør ikke leveres i individuel emballering.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 20. juni 2019: Indførelse af krav til plastemballage i fødevarerudbud, at-pkt. 3. (2019-0086952)</p>
<i>Primær plastemballage</i>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Foruden de overordnede krav til emballage, skal følgende krav anvendes:</p> <p>Emballage skal indeholde en så høj andel af genanvendt plast, om muligt.</p> <p>Emballage skal være af plasttypen PET, PP og PE.</p> <p>Køb emballager i klare eller lyse farver. Plastemballager og -dele af genanvendt plast er undtaget.</p>	<p>Forud for udbud skal flest muligt af kravene stilles til plastemballage.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021: Reduktion af engangsemballage (2020-0847170)</p> <p>"Designguide til genbrug og genanvendelse af plastemballage" udarbejdet af Forum for cirkulær plastemballage, Plastindustrien</p>

<p><i>Sekundær- og tertiær plastemballage</i></p>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Foruden de overordnede krav til emballage, skal følgende krav anvendes:</p> <p>Multipakkeemballage og transportemballage, fx transportkasser og paller af plast skal som minimum indeholde 75 % genanvendt materiale.</p> <p>Plastfolier, strækfolier eller krympfolier skal, om muligt, indeholde genanvendt plast.</p>	<p>Forud for udbud skal flest mulige krav stilles til sekundær- og tertiær plastemballage.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 20. juni 2019: Indførelse af krav til plastemballage i fødevareudbud (2019-0086952)</p> <p>POGI forpligtigende indkøbsmål: Fødevarer</p>
<p><i>Primær plastemballage til fødevarer (Fødevareudbud)</i></p>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Krav til plastemballage til ferske fødevarer er et tildelingskriterie i fødevareudbud. Kravene indebærer at plastemballager, heraf bøtter og bakker til ferske fødevarer, skal være af plasttypen PET.</p> <p>Københavns Kommune opstiller delmål for overholdelse af kravene i løbet af kontraktperioden.</p>	<p>Et delmål kunne fx være, at en stigende andel af plastemballagerne leveres i plasttypen PET, 24 måneder inde i kontraktperioden.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 20. juni 2019: Indførelse af krav til plastemballage i fødevareudbud (2019-0086952)</p> <p>"Designguide til genbrug og genanvendelse af plastemballage" udarbejdet af Forum for cirkulær plastemballage, Plastindustrien</p> <p>POGI forpligtigende indkøbsmål: Fødevarer</p>
<p><i>Øvrig emballage til fødevarer</i></p>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Foruden de overordnede krav til emballage, skal følgende krav anvendes:</p> <p>Alle emballager skal være PVC- og ftalatfrie, samt være fri for alle uønskede stoffer, jf. Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer.</p>	<p>Gælder for anvendelse af øvrig emballage til fødevarer i kantiner/ køkkener samt for sekundær og tertiær transportemballage</p>	<p>Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi, 2019</p> <p>Miljøstyrelsens Liste Over Uønskede Stoffer (LOUS)</p> <p>POGI forpligtigende indkøbsmål: Fødevarer</p>

<p><i>Primær papemballage</i></p>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Foruden de overordnede krav til emballage, skal følgende krav anvendes:</p> <p>Papemballage skal være fremstillet af 75 pct. genanvendte fibre.</p>	<p>Såfremt papkasser eller papemballage er PEFC- eller FSC-mærket (Bæredygtigt træ), kan den indkøbsansvarlige efterspørge licenskoden til disse mærker eller finde licenskoden på fakturaen på de enkelte produktleveringer. Det er også muligt at indtaste koden i FSC's eller PEFC's database.</p> <p>Bemærk at papemballager til kontakt med fødevarer er omfattet af særlige lovkrav.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021: Reduktion af engangsemballage (2020-0847170)</p> <p>PEFC-database, FSC-database</p> <p>POGI forpligtigende indkøbsmål: Fødevarer</p>
<p><i>Sekundær- og tertiær papemballage</i></p>	<p>Obligatorisk:</p> <p>Foruden de overordnede krav til emballage, skal følgende krav anvendes:</p> <p>Papkasser og papemballage samt multipakke og transportemballage - skal være fremstillet af 75 pct. genanvendte fibre.</p>	<p>Såfremt papkasser eller papemballage er PEFC- eller FSC-mærket, kan den indkøbsansvarlige efterspørge licenskoden til disse mærker eller finde licenskoden på fakturaen på de enkelte produktleveringer. Det er også muligt at indtaste licenskoden i FSC's eller PEFC's database.</p>	<p>Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021: Reduktion af engangsemballage (2020-0847170)</p> <p>PEFC-database, FSC-database</p>

Fødevarer og fødevareartikler

Engangsartikler - obligatorisk

Engangsartikler er fx kopper/glas, pizzabakker, beholdere og papir til indpakning af mad, tallerkener, bestik og sugerør poser og film til indpakning af mad, brødposer, fryseposer, kaffe- og tefiltre samt tandstikker/cocktailpinde og rørepinde.

EU har senest vedtaget et direktiv, der bl.a. forbyder salg af visse engangsartikler af plast fra medio 2021 og frem, herunder engangsbestik, engangstallerkner, sugerør, rørepinde samt drikkebægere, drikkevare- og fødevarebeholdere af ekspanderet polystyren (flamingo). Når EU har udmeldt de tekniske specifikationer, vil kommunen sikre, at det ikke længere er muligt at købe visse engangsartikler- og engangsplastprodukter i Københavns Kommunes indkøbsløsning.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning, samt af Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021 om Udfasning af engangsservice af plast. I bilag 1 kan du se hvilken type krav til miljømærkning der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog. Se endvidere obligatoriske krav under afsnitte om emballage.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Engangsartikler til fødevarer](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021 om udfasning af engangsservice af plast](#)

Frugt og grønt – obligatorisk

Der skal primært købes årstidens frugt og grønt.

Kilde:

- [Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi, 2019](#)
- [POGI indkøbsmål: Fødevarer](#)

Kaffe, the og sukker – obligatorisk

Fødevareindkøb skal være mindst 90 pct. økologiske i gennemsnit og minimum 60 pct. økologiske i alle kommunens økologisk. Min. 10 pct. af kaffe, the og sukker skal være Fairtrade.

Kilde:

- [Københavns Kommune indkøbspolitik 2014-2018](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 27. Sept. 2007: Medlemsforslag om København som Fairtrade by](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning 13. Okt. 2016: Overdragelse af ressort for økologi og videreførelse af mål om 90% økologi \(2016-0293763\)](#)

Kaffetjenester - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Såfremt der ønskes en Svanemærket kaffetjeneste, anbefales det, at kravet indgår som kontraktvilkår med opfyldelse af kravet på 6-12 måneder.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Kaffetjenester](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Kantinedrift - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hotel, restaurant og konference](#)

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Mad- og badepapir - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Mad og bagepapir](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Økologi i kommunens egne køkkener - obligatorisk

Københavns Kommunes køkkener skal bruge mindst 90 pct. økologiske råvarer samlet og med få undtagelser – være registreret med Fødevarestyrelsens Økologiske Spisemærke i guld i 2025.

Kilde:

- [Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi, 2019](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 27. september 2016: Overdragelse af ressort for økologi og videreførelse af mål om 90% økologi.](#)

Vand på flaske - obligatorisk

Der må ikke indkøbes eller serveres kildevand på flaske i Københavns Kommunes institutioner.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 26. november 2009: Forbud mod indkøb af vand på flaske og beholder \(2009-132293\)](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 4. februar 2021 om udfasning af engangsservice af plast](#)

Indholdsstoffer

Uønskede stoffer - obligatorisk

De leverede produkter må kun i absolutte undtagelsestilfælde, hvor det ikke på anden vis er muligt at opnå den ønskede ydelse, indeholde PVC eller stoffer, der optræder på [Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer](#).

Især skal Leverandøren søge at undgå/minimere brugen af:

- Alkylphenoler og alkylphenoethoxylater
- Biphenyl
- Bisphenol-A
- Bly og blyforbindelser
- Cadmium og cadmiumforbindelser
- Chlorparaffiner (kort- og mellemkædede)
- Fluorede drivhusgasser (HFC'er, PFC'er, Svovlhexafluorid)
- Ftalater (særligt DBP og BBP)
- Visse isocyanater (MDI og TDI)
- Visse kobberforbindelser (kobber(I)oxid, kobber(II)sulfat og kobber(I)chlorid)
- Kviksølv og kviksølvforbindelser
- Mangan(II)sulfat
- Naphthalen
- Natrium- og calciumhypochlorit
- Visse parabener (propyl- og butylparaben)
- Parfumestoffer (d-Limonen)
- C.I. Pigment yellow 34
- PVC
- Bromerede flammehæmmere
- PFOS (Perfluoroktansulfonater)
- Klorerede opløsningsmidler
- Mineralsk olie
- PAH
- Kreosot
- Nonylphenoler
- Aktivstoffer i lægemidler.

Miljøstyrelsen opfordrer til, at stoffer, der er mistænkt hormonforstyrrende, undgås så vidt muligt. Find viden om eksisterende og kommende regulering og vurdering af hormonforstyrrende stoffer [her](#).

EU's kemikalielovgivning REACH indeholder forskellige lister, herunder [kandidatlisten](#) (substances of very high concern), samt bilag XIV (stoffer til godkendelse) og bilag XVII (stoffer, blandinger og artikler, der er begrænset på grund af risiko). Det bør forsøges at undgå disse.

For oplysninger om planlagte aktiviteter på enkeltstofniveau kan information findes på [ECHA's PACT-liste](#).

Kilde:

- [Miljøstyrelsens Liste Over Uønskede Stoffer \(LOUS\)](#)
- [Miljøstyrelsens liste over hormonforstyrrende stoffer](#)
- [Europa-Parlamentets og Rådets forordning \(EF\) nr. 1907/2006](#)
- [EU's kandidatliste](#)
- [ECHA's PACT-liste](#)

Investeringsfonde

Investeringsfonde og investeringsprodukter - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Investeringsfonde og investeringsprodukter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Kontor

Kontor- og hobbyartikler - obligatorisk

Kategorien indeholder skriveredskaber, lim, tape, viskelæder, hobbyartikler mm. og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Alle træbaserede kontorartikler skal opfylde kriterierne for bæredygtigt træ som beskrevet i Miljøstyrelsens indkøbsvejledning såfremt der findes certificerede varer af de træbaserede produkter. Har produktet mærket FSC eller PEFC anses kravet om bæredygtigt træ som opfyldt.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Kontor- og hobbyartikler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI indkøbsmål 9: Træbaserede kontorartikler og tryksager](#)

Kontormøbler, møbler, inventar og lamper - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Møbler og inventar](#)
- [Miljømærkning Danmark: Møbler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Toner - obligatorisk

Kategorien indeholder recirkuleret toner og toner på serviceaftale og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til

miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Tonerkassetter recirkulerede](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Levende lys

Levende lys

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Levende lys](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Miljøledelsessystemer og -redegørelse

Miljøledelsessystemer – frivilligt

Det er ifølge udbudslovens § 158 om tilbudsgivers tekniske og faglig formåen muligt at stille krav om opfyldelse af bestemte miljøledelsessystemer eller miljøledelsesstandarder som fx ISO 14001 og EMAS.

Kilde:

- [Punkt C i ESPD'en](#)

Udarbejdelse af miljøredegørelse – frivilligt

Til tjenesteydelser, kan det være hensigtsmæssigt at bede virksomheden om at udarbejde en årlig miljøredegørelse, for at illustrere, at virksomheden har fokus på miljø- og klimaomkostningerne. Miljøredegørelsen kan efter dialog med leverandøren omfatte allerede offentliggjort materiale i form af:

- Redegørelse for principper om miljøbeskyttelse i fremskridtsrapport til FN's Global Compact.
- Indhold om miljø i andre offentliggjorte rapporter, f.eks. miljøregnskaber, CSR-rapporter eller integrerede årsrapporter.

Dokumentation:

Ordregiveren kan forlange at se dokumentation for arbejdet. Leverandøren skal ved opfyldelse af Aftalen gennem systematisk miljøledelse løbende arbejde med at mindske sin miljøpåvirkning. Leverandøren er forpligtet til på foranledning af Ordregiver at beskrive sit arbejde med miljøledelse ved at dokumentere, hvordan Leverandøren i forbindelse med opfyldelse af Aftalen har arbejdet med at reducere sine miljøpåvirkninger i det forgangne år. Endvidere kan Leverandøren på foranledning af Ordregiver blive bedt om at dokumentere sine opstillede mål for reducere af miljøpåvirkninger ved opfyldelse af Aftalen i det kommende år.

Kilde:

- [Københavns Kommunes paradigmer til udbud og kontrakter](#)

Hotel, restaurant og konference

Hotel, vandrerhjem, restauranter og konferencelokaler - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hotel, restaurant og konference](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Hygiejneprodukter

Hygiejneprodukter - obligatorisk

Kategorien indeholder hygiejneprodukter, produkter til personlig pleje, bleer samt kosmetiske produkter og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Hygiejneprodukter](#)
- [Miljømærkning Danmark: Kosmetiske produkter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Sygeplejeartikler - obligatorisk

Kategorien indeholder inkontinensprodukter, engangsdialyseposer og engangsservietter til tandlægebesøg og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Engangsposer, -slinger og -tilbehør til medicinsk brug](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Rengøringsmidler

Engangsklude - obligatorisk

Engangsklude med mikroplast skal i videst muligt omfang undgås og skal kun købes, hvis alternativerne uden mikroplast ikke kan erstatte brugen af engangsklude med mikroplast. Kravet gælder ikke for mikrofiberklude.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 22. juni 2017: Mindre udledning af mikroplast i Københavns Kommune \(2017-0188393\)](#)

Rengøringsmidler - obligatorisk

Kategorien indeholder opvaske- og afspændingsmidler til maskinopvask, opvaskemidler til håndopvask, opvaskemidler til professionel maskinopvask, tekstilvaskemidler og pletfjernere samt vaskemidler til professionelt brug.

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark](#)
- [POGI indkøbsmål 5: Rengøring](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Rengøringsmidler med mikrofiber - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Rengøringsmidler med mikrofiber](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

- [POGI indkøbsmål 5: Rengøring](#)

Rengøringservice - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Rengøringservice](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Papirprodukter - obligatorisk

Kategorien indeholder toiletpapir, køkkenruller, jumboruller, papirhåndklæder og papirlommetørklæder o. lign. og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Toiletpapir, køkkenruller, jumboruller, papirhåndklæder og papirlommetørklæder o. lign.](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Storkøkkenudstyr

Storkøkkenudstyr - obligatorisk

Kategorien indeholder: køle- og fryseskabe, køleanlæg, kaffeautomater, køkkenborde, opvaskemaskiner, ventilatorer, ovne, emballage, køkkenredskaber og emhætter mm.

De forpligtigende indkøbsmål gennem POGI skal efterleves, når der indkøbes udstyr til storkøkkener.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 10: Storkøkkenudstyr](#)

Tekstiler

Beklædning og tekstiler med OEKO-TEX-mærket - frivilligt

Arbejdsbeklædning til gårdmænd, gartnere, vagter, håndværkere, kantine-, sports-, toilet- og rengøringspersonale bør leve op til mærket OEKO-TEX, som garanterer, at der ikke er kemirester i tøjet. Arbejdsbeklædningen bør som minimum opfylde OEKO-TEX Standard 100 klasse II-standarden.

Dokumentation: Ved tilbudsgivning skal tilbudsgiver vedlægge dokumentation i form af certifikater/licenser for de enkelte varegrupper, der opfylder den enhver tid gældende OEKO-TEX Standard 100 klasse II-standarden eller tilsvarende. Såfremt varegrupperne ikke er certificeret, skal der vedlægges dokumentation, som er verificeret af en akkrediteret tredjepart.

Kilde:

- [OEKO-TEX mærkningsordning](#)

Beklædning og tekstiler med GOTS-certificering - frivilligt

Ved indkøb af bomuldsprodukter bør der efterspørges økologisk bomuld, da konventionel produktion af bomuld er meget miljøbelastende, fx i form af et mindstekrav. Et mindstekrav kan fx formuleres som: "Følgende varegrupper (...) for aftalen skal som minimum indeholde 70 pct. økologisk bomuld."

Dokumentation: Ved tilbudsgivning skal tilbudsgiver vedlægge dokumentation i form af certifikater/licenser for de enkelte varegrupper, der opfylder den til enhver tid gældende Global Organic Textile Standard eller tilsvarende. Såfremt varegrupperne ikke er certificerede, skal der vedlægges dokumentation, som er verificeret af en akkrediteret tredjepart.

Kilde:

- [Global Organic Textile Standard](#)

Renserier - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Rens af tekstiler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Tekstilservice (vaskerier) - obligatorisk

Kategorien indeholder tekstilservice (vaskerier), herunder vask af tøj, linned og håndklæder og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark – tekstilservice \(vaskerier\)](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI indkøbsmål 12: Tekstiler](#)

Tøj, tekstiler, arbejdstøj, sko og andet fodtøj - obligatorisk

Kategorien indeholder bomuldsbeklædning, metervarer skind og læder, sko og andet fodtøj, samt let og grov arbejdsbeklædning og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Tøj og tekstiler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Transport

Biobrændstof - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Flydende og gasformige brændsler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Bilvaskehaller - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Vaskehaller til transportmidler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Dækskifte - frivilligt

Der bør stilles følgende krav til skifte af dæk til alle køretøjer:

- Dæk skal leve op til den til enhver tid højeste EU-klasse for dæktyper og i øvrigt følge Energistyrelsens anbefalinger for indkøb af dæk.
- Vinterdæk skal have 3PMSF-symbolet på dæksiden.
- Ved dækskifte over 3.500 kg, skal leverandøren så vidt muligt anvende regummieret dæk, som skal leve op til de enhver tid gældende minimumskrav beskrevet i DS 2168-standarden.

Dokumentation: Leverandøren skal på forlangende kunne dokumentere, at udskiftning af dæk under aftalen lever op til kravene.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 2: Transport](#)

Køretøjer i tomgang - obligatorisk

Alle leverandørers chauffører skal overholde Københavns Kommunes tomgangsregulativ. Ifølge regulativet er det forbudt at lade sit køretøj holde i tomgang i mere end ét minut, hvis der ikke er behov for dette.

Kilde:

- [Luftforurening i København](#)
- [Københavns Kommunes tomgangsregulativ 2010](#)
- [Københavns Kommunes tomgangsregulativ 1990](#)

Køretøjer og chauffører - frivilligt

- Køretøjer skal have en start-stop funktion.
- Alle chauffører af køretøjer under 3.500 kg. skal have gennemført et kør-grønt kursus senest seks måneder efter kontraktindgåelsen.
- Fokus på kørselsoptimering og/eller brug af et ruteplanlægningsværktøj.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 2: Transport](#)

Reparation og vedligehold af driftsmateriel - frivilligt

Ved reparation og vedligehold af driftsmaterieller skal leverandøren overholde bestemmelserne i Bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v. Derudover kan der stilles krav til at Leverandøren ikke anvender stoffer på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer, samt at der anvendes miljømærkede produkter ved reparationer.

Dokumentation og opfølgning: Det forventes, at der føres driftsjournal for aflevering af farligt affald, sandfang og olieudskillere, evt. fyringsanlæg og forbrug af farve, lak og undervognsbehandlingsprodukter m.v. Tilbudsgiver skal etablere mulighed for indsamling og bortskaffelse af affaldsfraktioner. Ordregiver kan forlange at se dokumentation for arbejdet.

Kilde:

- [Retsinformation: Bekendtgørelse om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v.](#)

Transport og logistik (fødevarer og tekstiler) - obligatorisk

Der skal stilles miljøkrav til transport og logistik ved udbringning af fødevarer og tekstiler.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 11: Transport af fødevarer og tekstiler](#)
- [Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi, 2019](#)

Vaske- og plejeprodukter til køretøjer - obligatorisk

Kategorien indeholder vaske- og plejeprodukter til biler, samt bil-, båd- og togplejeprodukter, og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark - Bil-, båd- og togplejeprodukter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Transport – leverandørkøretøjer under 3500 kg

Køretøjer under 3500 kg – obligatorisk

Nye person- og varebiler under 3.500 kg., som leverandøren benytter til udførelse af ydelser på en rammeaftale med Københavns Kommune, som anskaffes i kontraktperioden, skal som minimum overholde Euronorm 6.

Dokumentation: Leverandøren skal ved anmodning om dokumentation i aftalens løbetid levere en liste over de indkøbte person- og varebiler, som anvendes til aftalens omfattede ydelser, samt vedlægge indregistreringsattester for køretøjerne. Listen skal indeholde information om bilernes mærke, model og indregistreringsår.

Kilde:

- [Trafikstyrelsen, 2012](#)
- [Euronormer for bedre miljø](#)

Køretøjer under 3500 kg – frivilligt

Person- og varebiler under 3.500 kg. benyttet til udførelse af de af Rammeaftalen omfattede ydelser skal som minimum overholde Euronorm 6.

Dokumentation: Leverandøren skal ved anmodning om dokumentation i aftalens løbetid levere en liste over de indkøbte person- og varebiler, som anvendes til aftalens omfattede ydelser, samt vedlægge indregistreringsattester for køretøjerne. Listen skal indeholde information om bilernes mærke, model og indregistreringsår.

Kilde:

- [Trafikstyrelsen, 2012](#)
- [Euronormer for bedre miljø](#)

Køretøjer under 3500 kg – frivilligt

Leverandørens varevogne skal leve op til følgende EU-energiklasser:

- A+-mærkning for varebiler på højst 2000 kg.
- Minimum A-mærkning for varebiler på 2001-2500 kg.
- Minimum D-mærkning for varebiler på 2501-3000 kg.
- Minimum E-mærkning for varebiler på 3001-3500 kg.

- Minimum E-mærkning for pickup-varebiler med firehjulstræk på 2001-3500 kg.

For personbiler gælder:

- A+-mærkning for personbiler til højst 5 personer
- Minimum B-mærkning for personbiler til 6-7 personer
- Minimum E-mærkning for personbiler til 8-9 personer

Dokumentation: Leverandøren skal ved anmodning om dokumentation i aftalens løbetid kunne dokumentere, at leverandørens varevogne, som anvendes til aftalens omfattede ydelser, lever op til EU's energiklasse. Dokumentation kan fx være i form af en liste eller indregistreringsattester indeholdende information om varevognenes mærke, model og indregistreringsår.

Kilde:

- [Trafikstyrelsen, 2012](#)

Skærpede krav til køretøjer under 3500 kg - obligatorisk

Forud for udbud skal det afdækkes om der kan stilles krav til, at Leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i person- og mindre varebiler under 3.500 kg, skal levere et på forhånd aftalt minimum af leverancerne i et grønt køretøj (biler, der kører på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler). Kravene skal indarbejdes i relevante udbud og kontrakter ud fra en konkret vurdering og afhængigt af den teknologiske udvikling på markedet for grønne køretøjer.

Dokumentation: Leverandørerne skal løbende afrapportere på, hvorvidt de overholder, at den aftalte del af leverancerne til Københavns Kommune, sker med grønne køretøjer, som det er beskrevet i kontrakten. Dokumentationen for anvendelse af grønne køretøjer sker ved anførsel af køretøjstype på fakturaerne for hver leverance. Dette skal ske på to selvstændige fakturalinjer, hvoraf det fremgår, hvor mange kørsler, der samlet er blevet udført med henholdsvis grønne og konventionelle køretøjer, samt disses registreringsnummer.

Opfølgning: Opfølgningen kan ske i forbindelse med de løbende opfølgingsmøder mellem Københavns Kommune og leverandørerne samt ved fremlæggelse af kørelister/kørselsstatistik for de køretøjer, som leverandøren anvender til udførelse af kontrakten.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 28. marts 2019: Skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer \(2019-0034849\)](#)

Transport – leverandørkøretøjer over 3500 kg

Køretøjer over 3500 kg – obligatorisk

Alle tunge køretøjer – over 3.500 kg, – som transporterer varer eller leverer tjenesteydelser, herunder udfører bygge- og anlægsopgaver, inden for kommunens grænser, skal som minimum opfylde Euronorm 6.

Dokumentation: Leverandøren skal ved anmodning om dokumentation i aftalens løbetid levere en liste over de indkøbte person- og varebiler, som anvendes til aftalens omfattede ydelser, samt vedlægge indregistreringsattester for køretøjerne. Listen skal indeholde information om bilernes mærke, model og indregistreringsår.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 15. december 2016: Mindre luftforurening fra tunge køretøjer \(2016-0317089\)](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 20. juni 2019: Skærpede miljøzonekrav til tunge køretøjer og varebiler \(2019-0126011\)](#)

Skærpede krav til køretøjer over 3500 kg – obligatorisk

Forud for udbud skal det afdækkes om der kan stilles krav til, at Leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i køretøjer over 3.500 kg, skal levere et på forhånd aftalt minimum af leverancerne i et grønt køretøj (biler, der kører på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler). Kravene skal indarbejdes i relevante udbud og kontrakter ud fra en konkret vurdering og afhængigt af den teknologiske udvikling på markedet for grønne køretøjer.

Dokumentation: Leverandørerne skal løbende afrapportere på, hvorvidt de overholder, at den aftalte del af leverancerne til Københavns Kommune, sker med grønne køretøjer, som det er beskrevet i kontrakten. Dokumentationen for anvendelse af grønne køretøjer sker ved anførsel af køretøjstype på fakturaerne for hver leverance. Dette skal ske på to selvstændige fakturalinjer, hvoraf det fremgår, hvor mange kørsler, der samlet er blevet udført med henholdsvis grønne og konventionelle køretøjer, samt disses registreringsnummer.

Opfølgning: Opfølgningen kan ske i forbindelse med de løbende opfølgingsmøder mellem Københavns Kommune og leverandørerne samt ved fremlæggelse af kørelister/kørselsstatistik for de køretøjer, som leverandøren anvender til udførelse af kontrakten.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 28. marts 2019: Skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer \(2019-0034849\)](#)

Transport – kommunens egne køretøjer

Indkøb af varebiler op til 2000 kg – obligatorisk

Indkøb af varebiler op til 2.000 kg, skal leve op til Center for Grøn Transports anbefalinger ved offentligt indkøb af energieffektive køretøjer. Kravet er Euronorm 6 og energimærke A+. Kravet er betinget af, at det vurderes udgiftsneutralt eller besparende set i et totalomkostningsperspektiv.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 2: Transport](#)
- [Center for Grøn Transports anbefalinger om offentligt indkøb af energieffektive køretøjer](#)

Københavns Kommunes egne køretøjer under 3500 kg – obligatorisk

Personbiler under 3.500 kg, som indkøbes til Københavns Kommune skal være el- og brintbiler.

Kilde:

- [KBH 2025 Klimaplanen](#)

Københavns Kommunes egne køretøjer over 3500 kg – obligatorisk

Alle forvaltninger skal ved indkøb af egne køretøjer over 3,5 tons stille krav, der sikrer, at de til enhver tid som minimum lever op til EU's seneste normer for luftforurening, pt. Euronorm 6.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 15. december 2016: Mindre luftforurening fra tunge køretøjer \(2016-0317089\)](#)

Personbefordring – obligatorisk

Udbud af personbiler og udbud af personbefordring af personbiler til fem personer samt varebiler op til 2.000 kg skal leve op til Center for Grøn Transports anbefalinger ved offentligt indkøb af energieffektive køretøjer. Anbefalingen i 2012 er Euronorm 6 og energimærke A+. Kravet er betinget, af at det vurderes udgiftsneutralt eller besparende set i et totalomkostningsperspektiv.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 2: Transport](#)
- [Center for Grøn Transports anbefalinger om offentligt indkøb af energieffektive køretøjer](#)

Personbiler - obligatorisk

Nyindkøb af personbiler til fem personer skal leve op til Center for Grøn Transports anbefalinger om offentligt indkøb af energieffektive køretøjer. Kravet er Euronorm 6 og energimærke A+. Målet er betinget af, at det vurderes udgiftsneutralt eller besparende set i et totalomkostningsperspektiv.

Kilde:

- [POGI indkøbsmål 2: Transport](#)
- [Center for Grøn Transports anbefalinger om offentligt indkøb af energieffektive køretøjer](#)

Tryksager

Tryksager - obligatorisk

Kategorien indeholder tryksager, kuverter og andre forædlede papirprodukter, kopi- og trykpapir, og er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Derudover skal alt indkøbt papir til print og kopiering opfylde kriterierne for bæredygtigt træ som beskrevet i Miljøstyrelsens indkøbsvejledning. Har produktet mærket FSC eller PEFC anses kravet om bæredygtigt træ som opfyldt.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Kopi- og trykpapir](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)
- [POGI indkøbsmål 9: Træbaserede kontorartikler og tryksager](#)

Træ

Træbekyttelse - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark - Trykkerier, tryksager, kuverter og andre forædlede papirprodukter](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Træprodukter - obligatorisk

Træprodukter til anlæg, byggeri, nagelfast inventar og legepladser, hvori træ og træbaseret materiale indgår, skal være dokumenteret bæredygtige eller miljørigtige.

Kravet kan opfyldes på to måder:

- Bæredygtigt træ: Ved at følge statens regler på området som fastsat i cirkulære om sikring af bæredygtigt træ i statens aftaler om vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejde.
- Miljørigtigt træprodukt: Ved at eftervise gyldig licens til Svanemærket, EU-Blomsten eller andre type 1-miljømærker, hvori der bl.a. stilles krav om bæredygtig skovdrift og kemikalieindhold i produktet.

Kilde:

- [Københavns Kommune Miljø i Byggeri og Anlæg](#)
- [Retsinformation: Vejledning om sikring af bæredygtigt træ i offentlige aftaler om vare-indkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder](#)
- [POGI indkøbsmål 4: Bæredygtigt træ](#)

Træ - særligt holdbart - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Træ - særligt holdbart](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Udearealer

Kompostbeholdere - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Kompostbeholdere](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Pesticider - obligatorisk

Der må ikke anvendes pesticider på kommunens arealer.

Kilde:

- [Borgerrepræsentationens beslutning den 10. marts 2011.](#)
- [Københavns Kommunes indkøbspolitik 2011-2014](#)

Tømidler - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Tømidler](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Udemøbler og legeredskaber - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Udemøbler og legeredskaber](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Vækstmedier - obligatorisk

Kategorien er omfattet af Københavns Kommunes miljømærkepolitik, der stiller obligatoriske krav til miljømærkning. I bilag 1 kan du se hvilken type krav der skal anvendes, og om der skal foretages markedsdialog.

Dokumentation: På forlangende skal dokumentation for opfyldelse af kriterierne for miljømærkning frembringes. Se yderligere vejledning i introduktionen.

Kilde:

- [Miljømærkning Danmark: Vækstmedier, jordforbedringsmidler og dæklag](#)
- [Borgerrepræsentationens beslutning den 12. oktober 2017: Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#)

Vil du vide mere?

Den ansvarlige indkøber: En hjemmeside, der hjælper offentlige indkøbere med at stille krav om miljø og ansvarlighed i forbindelse med offentlige indkøb.

På hjemmesiden kan du vælge produkt eller ydelse og få konkrete forslag til formuleringer, som du kan bruge i dit udbudsmateriale. Der er forslag til formuleringer af miljøkrav, etiske krav og sociale klausuler. Her er fx miljø- og klimakrav til bygninger, IT- og elektronikudstyr, mad, transport og rengøring.

<http://csr-indkob.dk/>

Partnerskab for offentlige grønne Indkøb (POGI)

Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb er for alle offentlige organisationer, der ønsker at gøre en indsats for miljøet gennem grønne indkøb.

<https://ansvarligeindkob.dk/partnerskab/>

EU's kriterier for Green Public Procurement: En hjemmeside, der opstiller to typer kriterier for en række sektorer:

1. Basale kriterier, der adresserer de væsentligste miljøpåvirkninger. Kriterierne er designet til at kunne bruges med minimal ekstra kontrolindsats og omkostningsstigninger.
2. De uddybende kriterier er målrettet udbud af de miljømæssigt bedste produkter tilgængelige på markedet. Kriterierne kan kræve en yderligere kontrolindsats og en svag stigning i omkostningerne i forhold til andre produkter med samme funktionalitet.

http://ec.europa.eu/environment/gpp/gpp_criteria_en.htm

UN Global Compact Ti overordnede principper og en række rapporter om menneskerettigheder, miljø, antikorrruption og lignende. Det er vedtaget i Københavns Kommunes Borgerrepræsentation, at dette altid vedlægges alle

udbud. Kravene er skrevet ind i CSR-bilaget der vedlægges alle kontrakter over en million.

[Leverandørens samfundsansvar - CSR-Bilaget](#)

http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/tools_resources/index.html

Bilag 1: Kategorisering af indkøbskategorier

Baggrund for kategorisering af indkøbsområder

Borgerrepræsentationen besluttede i 2017, at Københavns Kommunes indkøb skal være miljømærkede, hvor udbuddet af miljømærkede produkter og services lever op til Kommunens indkøbsbehov. Kategoriseringen af indkøbskategorier er en oversigt over udviklingen på markedet for miljømærkede produkter og services inden for de indkøbsområder, der er relevante for Københavns Kommune. Oversigten dækker indkøbsområder, hvor der er udviklet kriterier for miljømærkning med Svanemærket eller EU-Blomsten, men Københavns Kommune anerkender også andre type 1-miljømærker, som er en international standard. Foruden Svanemærket og EU-Blomsten, findes blandt andre det tyske 'Der Blaue Engel' og svenske 'Bra Miljöval'. Læs mere om Københavns Kommunes miljømærkepolitik [Krav om miljømærker i kommunens indkøb og udbud \(2017-0230743\)](#).

Kategorisering af indkøbsområder

I de to tabeller fremgår både produktkategorier, som kan indeholde flere produkter, samt enkeltprodukter. Kategoriseringen opdateres løbende og skal læses som et øjebliksbillede, da markedet for miljømærkede produkter løbende udvikler sig. Kategoriseringen er inddelt fra 1 til 4 afhængigt af, hvor udbredt miljømærket er på det enkelte indkøbsområde.

Kategori 1: Her er der mange licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal derfor stilles krav til miljømærker for alle indkøbte produkter i kategorien.

Kategori 2: Her er der flere licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal stilles krav til miljømærkning, hvor markedet for miljømærkede produkter opfylder kommunens indkøbsbehov.

Kategori 3: Her er der få licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal foretages markedsdialog for at afdække, om markedet er tilstrækkeligt udviklet til at anvende krav om miljømærke som tildelingskriterie. Krav til miljømærke skal anvendes som tildelingskriterie hvor dette er tilfældet.

Kategori 4: Her er der ingen licenshavere/produkter på markedet med miljømærkning. Der skal foretages markedsdialog for at afdække, om markedet er tilstrækkeligt udviklet til at anvende krav om miljømærke som tildelingskriterie. Krav til miljømærke skal anvendes som tildelingskriterie hvor dette er tilfældet.

Tabel 1: Indkøbsområder på SKI-aftaler 2022

<p>Kategori 1 Mange produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.</p>	<p>Engangsbatterier Hygiejneprodukter (bleer, engangsvaskeklude og bind m.m.) Kontormøbler (reoler, borde og kontorstole) Kopi- og trykpapir Kosmetiske produkter (håndsæbe, cremer, shampoo og vådservietter m.m.) Levende lys Mad- og bagepapir Opvaske- og afspændingsmidler til maskinopvask Opvaskemidler til håndopvask Opvaskemidler til professionel maskinopvask Rengøringsmidler Rengøringsprodukter med mikrofiber Tekstilvaskemidler og pletfjernere Toiletpapir, køkkenruller, servietter, papirhåndklæder o.lign. Tryksager, notesblokke og andre forædlede papirprodukter Vaskemidler til professionelt brug</p>
<p>Kategori 2 Flere produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.</p>	<p>Møbler og inventar (inkl. institutionsmøbler, ekskl. reoler, borde og kontorstole) Kontormaskiner (kopi- og multifunktionsmaskiner) Inkontinensprodukter (absorberende inkontinensprodukter) Engangsartikler og fødevareemballage (engangskrus af pap, kaffefiltre)</p>
<p>Kategori 3 Få produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.</p>	<p>Engangsartikler og fødevareemballage (bl.a. tallerkner, skåle, fryseposer og fade samt engangskrus af andre materialer end pap) Engangsdialyseposer Hoteller Spise- og dagskonferencesteder Kontorartikler (skriveredskaber) Toner på serviceaftaler (ved køb af maskiner, inkl. serviceaftaler) Tømidler (fx vejsalt)</p>

Kategori 4 Ingen produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.	TV og projektorer
---	-------------------

Tabel 2: Øvrige indkøbsområder 2022

Kategori 1 Mange produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.	Børne- og babyplejeprodukter (inkl. kosmetiske- og hygiejneprodukter) Børnebleer (natbleer fra 17-57 kg undtaget) Fuldspartel Produkter til personlig pleje Rengøringservice Tonerkassetter (recirkuleret og ikke på serviceaftaler) Vaske- og plejeprodukter til biler Tekstilservice (vaskerier) Indendørsmaling og udendørsmaling
Kategori 2 Flere produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.	Bomuldsbeklædning (fx 100 procent bomulds t-shirts og undertøj) Investeringsfonde Spisesteder (Kantinedrift) Kemiske byggematerialer (visse typer spartel og fugemasser) Madrasser til børn Smøremidler Gulve Træbeskyttelse Vinduespolering Legetøj af plast (fx sand, vand og rollespil) Bilvaskehaller
Kategori 3 Få produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.	Bio-brændstof Byggematerialer (køkkener, døre) Bygge- og facadeplader Engangsservietter til tandlægebehandling Fladvarer Genopladelige batterier og powerbanks Hobbyartikler Campingpladser Kemiske byggematerialer (lak, lim) Legetøj (bl.a. cykler og trælegetøj) Let arbejdsbeklædning (fx kitler og bukser) Natbleer (17-57 kg) Rens af væskeskadet elektronik Renserier Skind og læder Sko og andet fodtøj Træ - særlig holdbart Vinduer og yderdøre

	<p>Vækstmedier, jordforbedringsmidler Udemøbler og legeredskaber</p>
<p>Kategori 4 Ingen produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten.</p>	<p>Babyprodukter med tekstil (fx barnevogne) Grov arbejdsbeklædning Kaffetjenester Kompostbeholdere Hygiejneprodukter (mundbind) Andre overnatningsmuligheder (vandrehjem)</p>